

BUDAPEST, XVI. KERÜLET, RÁKOSI ÚT 20. – CSILLAG UTCA 2. (HRSZ. 110441/1)

Lakóház építése

Lelőhely-azonosító: 67381

KULCSSZAVAK: őskor, szórvány

BUDAPEST, DISTRICT XVI, 20 RÁKOSI ROAD – 2 CSILLAG STREET (PLOT NO. 110441/1)

Construction of a detached house

Site ID: 67381

KEYWORDS: Prehistory, stray finds

A 2020-ban a Körvasút soron, a Rákosi úton útépités régészeti megfigyelésénél, valamint 2021. elején a Nádor utca Budapesti út felé eső szakaszán végzett útépités során őskori edénytöredékek, illetve településnyomok kerültek elő (Gyenes 2020a, Gyenes 2020b, Gyenes 2021). Bár a Rákosi út 20. számú telek nem régészeti nyilvántartásba vett területen feküdt, az építészvezető szíves hozzájárulásával 2021. március 4. és 8. között elkészítettük a tervezett lakóház és műhely építési munkagödrenek a dokumentálását.

A természetes felszín a Rákosi út mentén a Körvasút sortól északkeleti irányban kissé emelkedett. A Csillag utca vonalában kissé lemélyült, majd a Rózsa utca felé erőteljesebben emelkedni kezdett. Helybélik közlése szerint a Csillag utca helyén korábban vízesárok vagy terepmélyedés volt, ami a Szent Korona utcai lakótelep helyén lévő mocsaras területre vezette le a Sashalmi-erdő felől a csapadékot és a talajvizet. Az árok pontos vonalát még azonosítani kell, mert a jelenlegi felszínen már nem látszott a nyoma.

A 6×10 méteres területen 1,8 méteres mélységig kiásott pincegödörben a kb. vízszintes, 120 mBf magasságon lévő felszín alatt a következő rétegsort figyelhetjük meg (keleti sarok):

During archaeological monitoring conducted in 2020 along Körvasút Lane and Rákosi Road in connection with road construction, as well as during roadworks carried out in early 2021 on the section of Nádor Street toward Budapesti Road, prehistoric pottery fragments and traces of settlement were excavated (Gyenes 2020a, Gyenes 2020b, Gyenes 2021). Although the plot at 20 Rákosi Road was not located within a registered archaeological site, documentation of the construction pit for the planned residential house and workshop was carried out between March 4 and 8, 2021, with the kind permission of the site manager.

The natural surface along Rákosi Road was observed to rise slightly in a northeastern direction from Körvasút Lane. It dipped slightly along the line of Csillag Street, then began to rise more steeply toward Rózsa Street. According to local residents, a water-filled ditch or terrain depression had previously existed along the line of Csillag Street, which had drained precipitation and groundwater from the direction of the Sashalom forest toward the marshy area formerly located at the site of the Szent Korona Street housing estate. The exact course of this ditch has yet to be identified, as no visible trace remained on the present surface.

1. kép: A pincegödör délkeleti fele a beszivárgott talajvízzel (Fotó: Gyenes Gábor)

Fig. 1. The southeastern side of the cellar pit with groundwater seeping in (Photo by Gábor Gyenes)

2. kép: A pincegödör keleti sarka, és a délkeleti metszet részlete (Fotó: Gyenes Gábor)

Fig. 2. The eastern corner of the cellar pit, and a detail of the southeastern section wall (Photo by Gábor Gyenes)

3. kép: A pincegödör keleti sarka (Fotó: Gyenes Gábor)

Fig. 3. The eastern corner of the cellar pit (Photo by Gábor Gyenes)

A felszín magassága 120 mBf, alatta modern salakkal, szénszemcsékkel és kevés törmeléssel kevert fekete iszapos homok; –30 centimétertől sötétszürke iszapos homok; –70 centimétertől kevert, világosszürke, pettyes átmeneti zóna; –80 centimétertől világosszürkés sárga iszapos homok rozsdabarna pettyekkel; –120 centimétertől feketésszürke agyag; 160 centimétertől a gödör aljáig (–180 cm) pedig fehéresszürke, homokos agyag.

A modern kori törmelékszemcsék a felszíntől 50 centiméter mélységig iszapolódtak a sötétszürke rétegbe. A feketésszürke agyagos réteg fölött megjelent a terepmélyedésbe lefolyó talajvíz, ami a pince alját 20 centiméterig kitöltötte. (1. kép) A magas talajvízszint nem ismeretlen a környéken. A Rákosi úton végzett

Within the cellar pit measuring 6 × 10 meters and excavated to a depth of 1.8 meters, the following stratigraphic sequence was observed beneath the approximately horizontal surface at an elevation of 120 m a.B.S.l. (eastern corner):

At 120 m a.B.S.l.^{*}, the surface was underlain by black silty sand mixed with modern slag, coal particles, and minor debris; from –30 cm, dark grey silty sand; from –70 cm, a mixed, light grey, mottled transitional layer; from –80 cm, light greyish-yellow silty sand with rusty brown speckling; from –120 cm, blackish-grey clay; and from –160 cm to the base of the pit (–180 cm), whitish-grey sandy clay.

Modern debris particles were observed to have been washed into the dark grey layer down to a depth

* above Baltic Sea level

csatornázáskor a földmunkák előtt ezen a szakaszon vákuumos talajvízszint- süllyesztést alkalmaztak.

A délkeleti pincefalban a keleti sarok közelében egy, az altalajba vágó egy méter széles, a felszíntől 1,3 méter mélyen lenyúló sötétszürke folt jelentkezett a metszetben. (2-3. kép) Mesterséges voltát nem lehet kizárni, ám leletanyag és a tipikus betöltődési rétegek híján ez bizonytalan.

Az északkeleti metszettel tisztításakor a sötétszürke iszapos homokból három darab őskori edénytöredék került elő. A többi pincefalban nem volt egyéb lelet. Bár a talajvíz, a mállékony metszetalak és a feltalajba vágó feltöltés miatt nem is lehetett rendesen kutatni.

RÉSZTVEVŐK: Gyenes Gábor régésztechnikus

Gyenes Gábor

Irodalom

- Gyenes 2020a • Gyenes, Gábor: Budapest, XVI. kerület, Körvasút sor (Szent Korona utca–Rákosi út között) (hrsz. 110390). *ArcheoBudaPest* 2020/74 <https://doi.org/10.64602/ABP.2020.74>
- Gyenes 2020b • Gyenes, Gábor: Budapest, XVI. kerület, Rákosi út Rózsa utca–Körvasút sor közötti szakasza (hrsz. 110391). *ArcheoBudaPest* 2020/76 <https://doi.org/10.64602/ABP.2020.76>
- Gyenes 2021 • Gyenes, Gábor: Budapest, XVI. kerület, Nádor utca (Budapesti út – Szent korona utca között) (hrsz. 110363, 110418) *ArcheoBudaPest* 2021/78 <https://doi.org/10.64602/ABP.2021.78>

of 50 cm from the surface. Above the blackish-grey clay layer, groundwater flowing into the terrain depression appeared, filling the bottom of the cellar pit to a depth of 20 cm. (Fig. 1) A high groundwater level is not unknown in the area; during sewer construction works along Rákosi Road, vacuum wellpointing had been applied prior to earthworks in this section.

In the southeastern cellar wall, near the eastern corner, a dark grey patch cutting into the subsoil and measuring approximately one meter in width, extending down to a depth of 1.3 meters from the surface, was observed in section. (Figs. 2–3) Its artificial origin cannot be excluded; however, in the absence of finds and characteristic fill layers, this remains uncertain.

During the cleaning of the northeastern section wall, three prehistoric pottery fragments were recovered from the dark grey silty sand. No other finds were identified in the remaining cellar walls, although proper investigation was hindered by groundwater, unstable section walls, and intrusive fill cutting into the subsoil.

CONTRIBUTORS: Gábor Gyenes (archaeological field technician)

Gábor Gyenes

References

- Gyenes 2020a • Gyenes, Gábor: Budapest, XVI. kerület, Körvasút sor (Szent Korona utca–Rákosi út között) (hrsz. 110390). (Budapest, District XVI, Körvasút Lane (between Szent Korona Street and Rákosi Road) (plot no. 110390)). *ArcheoBudaPest* 2020/74 <https://doi.org/10.64602/ABP.2020.74>
- Gyenes 2020b • Gyenes, Gábor: Budapest, XVI. kerület, Rákosi út Rózsa utca–Körvasút sor közötti szakasza (hrsz. 110391). (Budapest, District XVI, section of Rákosi Road between Rózsa Street and Körvasút Lane (plot no. 110391)). *ArcheoBudaPest* 2020/76 <https://doi.org/10.64602/ABP.2020.76>
- Gyenes 2021 • Gyenes, Gábor: Budapest, XVI. kerület, Nádor utca (Budapesti út – Szent korona utca között) (hrsz. 110363, 110418) (Budapest, District XVI, Nádor Street (between Budapesti Road and Szent Korona Street) (plot nos. 110363, 110418)). *ArcheoBudaPest* 2021/78 <https://doi.org/10.64602/ABP.2021.78>